

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

dr Janusz Kochanowski

RPO - 543679 - II/06/PS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia 9 listopada 2006 r.

Pan
Zbigniew Ziobro
Minister Sprawiedliwości-
Prokurator Generalny
Al. Ujazdowskie 11
00 - 951 Warszawa

Wielce Szanowny Panie Ministrze

Zwróciłem się do p. Thomasa Hammarberga, Rzecznika Praw Człowieka Rady Europy z prośbą o poinformowanie, jakie są główne problemy poruszane w skargach kierowanych przez obywateli polskich do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

W odpowiedzi otrzymałem pismo od zastępcy sekretarza Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, p. Michaela O'Boyle. Z pisma tego wynika, iż - między innymi - konsekwentnie wysoka i stale rosnąca jest liczba spraw, dotyczących nadmiernego czasu stosowania tymczasowego aresztowania. Coraz liczniejsze są też skargi dotyczące przeludnienia jednostek penitencjarnych oraz cenzurowania korespondencji z Trybunałem osób przebywających w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Z danych, którymi dysponuję wynika, iż do końca 2005 r. ETPCz rozpoznał 51 spraw dotyczących zbyt długiego stosowania tymczasowego aresztowania (art. 5 ust. 3 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności). Wśród tej liczby skarg jedynie w 12 przypadkach Trybunał uznał zarzut za bezzasadny (w 1 wyroku stwierdzającym brak naruszenia i w 11 decyzjach o niedopuszczalności skarg z powodu ich oczywistej bezzasadności). Oznacza to, iż średnio w trzech sprawach na cztery Trybunał uznaje zasadność skarg obywateli polskich w tym zakresie. Na niepokojący wymiar powyższych danych statystycznych zwrócił uwagę także Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 24 lipca 2006 r. (sygn. SK58/03).

Problem powyższy był już niejednokrotnie tematem wystąpień moich i moich poprzedników, kierowanych do Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego, przede wszystkim na tle wielu skarg, które wpływają od osób tymczasowo aresztowanych (ostatnio w wystąpieniu z dnia 30 października 2006 r. w sprawie potrzeby znowelizowania przepisów kodeksu postępowania karnego, dotyczących warunków i terminów przedłużania czasu stosowania tymczasowego aresztowania).

Warto zauważyć, iż problem zbyt długiego okresu stosowania tymczasowego aresztowania jest zazwyczaj pochodną szerszego problemu długotrwałości postępowań sądowych, na co również wielokrotnie zwracali uwagę kolejni Rzecznicy Praw Obywatelskich.

W mojej ocenie informacje zawarte w powołanym piśmie zastępcy sekretarza Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, jak również przytoczone dane statystyczne dotyczące udziału skarg obywateli polskich dotyczących naruszenia art. 5 ust. 3 Konwencji uwzględnionych przez ten Trybunał, skłaniają do podjęcia działań zarówno w sferze legislacyjnej (na co wskazywało powołane wyżej moje wystąpienie z dnia 30 października 2006 r.) jak i organizacyjnej, mających na celu wyeliminowanie możliwości wystąpienia tego rodzaju naruszeń.

Także kwestie dotyczące przeludnienia jednostek penitencjarnych i związanych z tym negatywnych skutków dla wykonywania kary pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania, były przedmiotem wielokrotnych wystąpień, kierowanych do Ministra Sprawiedliwości. W odpowiedzi na ostatnie wystąpienie z dnia 21 czerwca br. uzyskałem informację o szeroko zakrojonych działaniach, jakie zamierza podjąć Ministerstwo w celu ograniczenia problemu przeludnienia. Jak pokazują statystyki Centralnego Zarządu Służby Więziennej, sytuacja w tym zakresie jest jednak w dalszym ciągu trudna, a przeludnienie jednostek penitencjarnych nie maleje (we wrześniu br. wynosiło ono 122, 1%).

W związku z wnioskami otrzymywanymi od osób tymczasowo aresztowanych, które żaliły się na sposób postępowania z ich korespondencją urzędową, Rzecznik dwukrotnie zwracał się do Ministra Sprawiedliwości (wystąpienia z dnia 17 sierpnia 2004 r. i 29 marca 2005 r. w sprawie zmiany przepisów art. 217a § 1 i 2 oraz art. 217b Kkw). W udzielonych odpowiedziach przedstawiono wówczas pogląd, że nowelizacja wskazanych przepisów,

jakkolwiek celowa, nie wymaga pilnej inicjatywy legislacyjnej, bowiem nieprawidłowości w postępowaniu z korespondencją urzędową tymczasowo aresztowanych są w istocie spowodowane niewłaściwą interpretacją obowiązujących przepisów, a nie błędnymi uregulowaniami prawnymi. W związku z powyższym poprzestano na skierowaniu do sądów i prokuratur zalecenia bezwzględnej przestrzegania zakazu cenzury korespondencji osadzonych z organami, o których mowa w art. 8 § 3, art. 102 pkt 11 i art. 103 § 1. Informacje przekazane w powołanym piśmie zastępcy sekretarza Europejskiego Trybunału Praw Człowieka mogą jednak świadczyć o tym, że działania te okazały się niewystarczające.

W związku z powyższym zwracam się z uprzejmą prośbą do Pana Ministra o przeanalizowanie przedstawionych problemów i poinformowanie mnie o zajętych stanowisku i ewentualnie podjętych działaniach.

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski

Warszawa, 10 listopada 2006 r.

RPO-543679-II/06/PS

Abstrakt wystąpienia z dnia 9 listopada 2006 r. skierowanego przez Rzecznika Praw Obywatelskich - Dr Janusza Kochanowskiego do Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego Zbigniewa Ziobry.

Rzecznik Praw Obywatelskich otrzymał pismo od zastępcy sekretarza Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, p. Michaela O'Boyle, z którego wynika, iż - między innymi - konsekwentnie wysoka i stale rosnąca jest liczba skarg kierowanych przez obywateli polskich do ETPCz, dotyczących nadmiernego czasu stosowania tymczasowego aresztowania. Coraz liczniejsze są też skargi dotyczące przeludnienia jednostek penitencjarnych oraz cenzurowania korespondencji z Trybunałem osób przebywających w zakładach karnych i aresztach śledczych.

Z danych, którymi Rzecznik dysponuje wynika, iż średnio w trzech sprawach na cztery Trybunał uznaje zasadność skarg obywateli polskich na naruszenie art. 5 ust. 3 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

W ocenie Rzecznika informacje zawarte w powołanym piśmie zastępcy sekretarza Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, jak również dane statystyczne dotyczące udziału skarg obywateli polskich dotyczących naruszenia art. 5 ust. 3 Konwencji uwzględnionych przez ten Trybunał, skłaniają do podjęcia działań zarówno w sferze legislacyjnej jak i organizacyjnej, mających na celu wyeliminowanie możliwości wystąpienia tego rodzaju naruszeń.

Jak pokazują statystyki Centralnego Zarządu Służby Więziennej pomimo podejmowania działań mających na celu zmniejszenie przeludnienia w jednostkach penitencjarnych, sytuacja w tym zakresie jest jednak w dalszym ciągu trudna, a przeludnienie nie maleje (we wrześniu br. wynosiło ono 122, 1%).

W sprawie korespondencji osób tymczasowo aresztowanych Ministerstwo Sprawiedliwości przedstawiło Rzecznikowi stanowisko, iż obecne uregulowania w tym zakresie nie wymagają pilnej nowelizacji, bowiem nieprawidłowości w postępowaniu z korespondencją urzędową tymczasowo aresztowanych są w istocie spowodowane niewłaściwą interpretacją obowiązujących przepisów, a nie błędnymi uregulowaniami prawnymi. W związku z powyższym poprzestano na skierowaniu do sądów i prokuratur zalecenia bezwzględного przestrzegania zakazu cenzury korespondencji osadzonych z organami, o których mowa w art. 8 § 3, art. 102 pkt 11 i art. 103 § 1 Kkw. Informacje przekazane w powołanym piśmie zastępcy sekretarza Europejskiego Trybunału Praw Człowieka mogą jednak świadczyć o tym, że działania te okazały się niewystarczające.

W związku z powyższym Rzecznik zwrócił się z prośbą do Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego o przeanalizowanie przedstawionych problemów i poinformowanie o zajętych stanowisku i ewentualnie podjętych działaniach.

/-/ mgr Piotr Sobota
Główny Specjalista